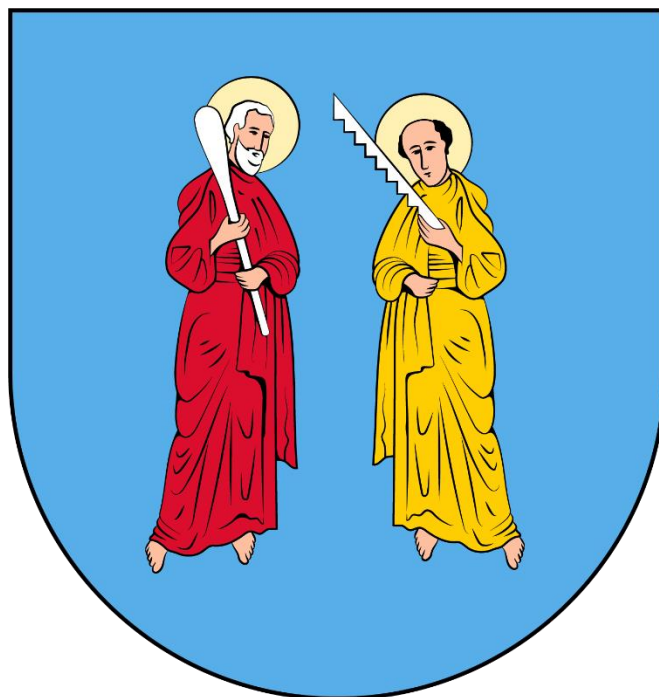

Załącznik do Uchwały
Nr LIX/343/2023
Rady Gminy Łączna
z dnia 28 grudnia 2023r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2024

Łączna, grudzień 2023r.

ROZDZIAŁ I

WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.) prowadzenie zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych socjoterapeutycznych
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2023r. poz. 1939 z późn. zm.) przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo--rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizacja tych zadań jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Uzależnienia behawioralne to nowa grupa uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych przyjemnych czynności. Ich realizacja prowadzi do krótkotrwałego uczucia euforii i ulgi, po czym pojawia się jeszcze silniejsza potrzeba ich powtórzenia. Prowadzi to do błędnego koła uzależnienia. Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są: zakupoholizm, patologiczny hazard, kompulsywne objadanie się, uzależnienie od seksu lub pornografii, pracoholizm, uzależnienie od używania komputera i gier komputerowych, siecioholizm – uzależnienie od używania sieci internetowej, fonoholizm – uzależnienie od telefonu komórkowego i wiele innych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z problemu nadużywania alkoholu, narkotyków oraz obejmuje profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Gminny Program Profilaktyki jest kontynuacją szeregu działań, zainicjonowanych w latach ubiegłych, zgodnych z aktami prawnymi:

- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2023r. poz. 1939 z późn. zm.).
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.).
- ustawa z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (tekst jednolity: Dz. U. z 2023r. poz. 1718 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

Przy opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Łączna na 2024 roku, uwzględnione zostały wskazówki wynikające z Rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2024 roku, opracowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Program winien być realizowany przy współpracy następujących podmiotów:

- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łącznej
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łącznej
- jednostek ochrony zdrowia
- Policji
- placówek oświatowych
- organizacji pozarządowych
- instytucji kościelnych
- organów administracji państwowej i samorządowej (Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Samorząd Województwa, PCPR i inne).

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie są środki finansowe budżetu gminy stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wykorzystywane mogą być jedynie na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, a także na zadania realizowane przez placówki wsparcia dziennego o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej i nie mogą być przeznaczone na żadne inne cele.

Środki zaplanowane na realizację Gminnego Programu ujmują się corocznie w planie budżetowym Gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz rozdziale 85153 – przeciwdziałanie narkomanii.

Adresatami Programu są mieszkańcy gminy Łączna, w szczególności:

- osoby i rodziny z problemem alkoholowym, problemem narkomanii oraz uzależnieniami behawioralnymi,
- dzieci i młodzież, w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka, ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno-psychologicznej, a także ich rodzice,
- osoby zajmujące się zapobieganiem występowania problemów alkoholowych, narkomanii i pomocą osobom i rodzinom z tymi problemami oraz osobom i rodzinom z problemem przemocy,
- osoby doświadczające przemocy oraz osoby stosujące przemoc domową,
- osoby dorosłe z grup ryzyka (np. mające doświadczenie wykonywania czynności zawodowych pod wpływem alkoholu oraz uczestnicy ruchu drogowego – zwłaszcza mający doświadczenie prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu lub substancji odurzających),
- środowiska abstynenckie,
- podmioty publiczne, społeczne i prywatne działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy domowej.

ROZDZIAŁ II

1. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ŁĄCZNA

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami, bardzo ważne jest rozpoznawanie skali problemów występujących na terenie gminy. Opracowanie gminnego programu powinno być poprzedzone przeprowadzeniem diagnozy dotyczącej w szczególności rozpoznania czynników ryzyka i czynników chroniących występujących w danej społeczności, określenia skali i specyfiki problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz posiadanych przez gminę zasobów osobowych, rzeczowych i finansowych.

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Łączna została przeprowadzona w drugiej połowie 2022 roku przez firmę Nowe Horyzonty. Celem badania było przedstawienie wyników badań ankietowych na temat podstawowych problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym, cyberprzemocą, a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk, przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących dzieci i młodzież szkolną oraz dorosłych mieszkańców gminy Łączna.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Łączna wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- a) dorośli mieszkańcy,
- b) dzieci i młodzież szkolna,
- c) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy w rodzinie;
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi:
 - uzależnieniem od hazardu.

Poniżej przedstawiono podsumowanie wyników przeprowadzonych badań.

Dorośli mieszkańcy Gminy Łączna

- W opinii mieszkańców Gminy Łączna najistotniejszymi problemami społecznymi są: uzależnienie od papierosów (91%), uzależnienie od narkotyków (87%) oraz przemoc domowa (84%).
- Z kolei w kwestii zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi w opinii respondentów w ich środowisku są: alkoholizm (94%), narkomania (88%) oraz nikotynizm (66%).
- 100% ankietowanych mieszkańców Gminy Łączna deklaruje, że nie ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie. Należy jednak pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doznających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.
- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Łączna odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o wysokim stopniu ryzyka – badani dość regularnie spożywają alkohol, wypijając przy tym spore ilości alkoholu (3-4 porcje: 43%, 5-6 porcji: 33%),
- 62% badanych uważa, że w najbliższej okolicy znajdują się odpowiednia liczba punktów, gdzie można nabyć alkohol, a dla 27% takich miejsc jest za mało.
- 100% respondentów uważa osoby pijące alkohol za niezagrożające bezpieczeństwu w lokalnym środowisku. Również 100% jest zdania, że alkohol zawarty w piwie jest mniej szkodliwy niż ten znajdujący się w wysokoprocentowych napojach alkoholowych.
- Palenie wyrobów tytoniowych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Łączna jest rozpowszechnionym nałogiem – regularne palenie papierosów zadeklarowało 44% respondentów, a e-papierosy regularnie pali 17%. Okazjonalne palenie wyrobów tytoniowych deklaruje 39% badanych.
- Żaden z ankietowanych nie przyznał, aby w swoim środowisku znał przynajmniej jedną osobę przyjmującą substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze.
- Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Gminy Łączna nie jest rozpowszechniony – 100% respondentów przyznaje, że nie mają doświadczenia z grami hazardowymi.
- Jak wynika z przeprowadzonych badań 96% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych. Badani wskazali na potrzebę: prowadzenia

warsztatów profilaktycznych dla uczniów (46%) oraz ogólnopolskie kampanie profilaktyczne (38%).

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol 27% badanych zadeklarowało, że zawsze, a 73% często sprawdza dowody potwierdzające wiek kupującego.
- Badani sprzedawcy charakteryzują się wysokim poziomem wiedzy na temat szkodliwości napojów alkoholowych – 93% uważa, że alkohol zawarty w napojach z niską procentową jego zawartością jest tak samo szkodliwy jak ten wysokoprocentowy. Dodatkowo, 100% badanych uważa, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych, również 100% nie wyraża zgadza się, aby prowadzić samochód po spożyciu alkoholu, a także 100% nie daje przyzwolenia na picie alkoholu przez kobiety w ciąży
- 40% z badanych uważa, że osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w lokalnym środowisku.
- Respondenci wskazują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18go roku życia zdarzają się najczęściej: razy w roku (53%), kilka razy w miesiącu (40%).
- 100% badanych deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie budzącej wątpliwości osobie niepełnoletniej.

Dzieci i młodzież szkolna

- Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Łączna jest zauważalnym problemem. 9% uczniów klas 4-6 oraz 31% uczniów klas 7-8 deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową.
- Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 11% młodszych uczniów oraz 26% starszych uczniów. Jednocześnie, niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.
- Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze nie występuje wśród uczniów szkół Gminy Łączna. Jednakże, należy zwrócić uwagę na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć

profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych.

- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera i telefonu komórkowego. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób nawet powyżej 5 godzin dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.
- W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się również szeroka edukacja z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych. 36% uczniów klas 4-6 oraz 36% uczniów klas 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Uczniowie również często byli odbiorcami obraźliwych wiadomości z obelgami i wyzwiskami (SP 4-6 – 30%; SP 7-8 – 29%), a także byli ofiarami udostępniania osobom trzecim ich prywatnej wiadomości (SP 4-6 – 28%; SP 7-8 – 25%).
- Pozytywnie należy ocenić niską skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, pomimo iż internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych.
- Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że problem przemocy rówieśniczej jest widoczny. Należy zwrócić szczególną uwagę na ten problem. Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Należy ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów. Odpowiedzi 57% uczniów klas 4-6 oraz 62% uczniów klas 7-8 wskazują, że stają się ofiarami przemocy ze strony rówieśników.

2. RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.

Rada Gminy Łączna, podjęta dnia 8 sierpnia 2018 r Uchwałą Nr XLVII/228/2018 ustaliła na terenie gminy następujące liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:

a) **15** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,

b) **15** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),

c) **15** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu oraz następujące liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży:

a) **6** zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,

b) **3** zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),

c) **3** zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu.

Tabela nr 1. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Łączna

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba punktów sprzedaży (sklepy)	11	10	9	9	8
Liczba punktów sprzedaży (lokale gastronomiczne)	4	5	3	2	1
Razem	15	15	12	11	9

Dane statystyczne wskazują, że liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz do spożycia w miejscu sprzedaży charakteryzuje się tendencją spadkową.

Tabela nr 2. Wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Łączna

Wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Łączna	2018	2019	2020	2021	2022
Do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	1 492.339,62	1 580.916,40	1 604.489,02	1 462.816,09	1 845.983.57

Powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	201.654,69	112.458,65	125.094.38	142.302,05	200 477.67
Powyżej 18% zawartości alkoholu	1 257.257,64	1 362.815,89	1 544.509.32	1 579.849,38	1 938.925.53
Razem	2 951.251,954	3 056.190,94	3 274.092.72	3 184.967,52	3 985 386,77

Wartość alkoholu sprzedanego w 2022 roku na terenie gminy obliczono na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

3. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W ŁĄCZNEJ.

W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby posiadające wymagane przeszkolenie w zakresie podstawowej wiedzy na temat problematyki alkoholowej, zgodnie z wymaganiami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity : Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.).

Do zadań GKRPA zgodnie z w/w ustawą należy:

1. przyjmowanie wniosków w sprawie skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych,
2. motywowanie osoby uzależnionej do podjęcia leczenia,
3. przeprowadzanie rozmów z osobami współuzależnionymi i motywowanie do podjęcia terapii lub uczestnictwa w programach terapeutycznych dla osób współuzależnionych,
4. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego,
5. kierowanie osób uzależnionych od alkoholu, zgłoszonych do Komisji, na badania przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w sprawie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu lecznictwa odwykowego,
6. kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Skarżysku – Kamiennej o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego wobec osób nadużywających alkoholu,
7. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w tym podejmowanie procedur interwencyjnych na rzecz dobra małoletnich dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy,
8. wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych,
9. kontrola punktów sprzedaży w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
10. udział w pracach grup diagnostyczno-pomocowych,

11. systematyczne podnoszenie kwalifikacji, zdobywanie i pogłębianie wiedzy oraz umiejętności z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotyków, dopalaczy oraz przemocy domowej poprzez udział w szkoleniach.

Koszty szkoleń, podróży służbowych oraz zakup materiałów biurowych i sprzętu, niezbędnych do realizacji zadań Komisji oraz wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji pokrywane są ze środków przeznaczonych na realizację programu.

Osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, mogą zostać zobowiązane do poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego. O zobowiązaniu do leczenia orzeka Sąd Rejonowy, po uprzednim uzyskaniu stosownej opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, wydanej przez biegłych sądowych.

Tabela nr 3. Dane GKRPA w zakresie postępowania w stosunku do osób nadużywających alkoholu

	Działania podejmowane przez GKRPA	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Liczba osób, wobec których prowadzone było postępowanie w związku z nadużywaniem alkoholu	12	16	12	6	10
2.	Liczba wniosków złożonych do Sądu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego	8	6	5	2	2

ROZDZIAŁ III

CELE GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII W GMINIE ŁĄCZNA

Cele i zadania określone w Gminnym Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych. Sformułowano je uwzględniając dotychczasowe doświadczenia związane z realizacją Programu w latach ubiegłych a także nowych wytycznych dotyczących uzależnień behawioralnych.

Cel strategiczny:

1. zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych na terenie Gminy Łączna, a także przeciwdziałanie szeroko rozumianym uzależnieniom behawioralnym (czynnościowym), zmniejszenie rozmiarów problemów już istniejących oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych, narkomanii, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i uzależnieniom behawioralnym.

Cele szczegółowe:

1. zwiększenie wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Łączna na temat rosnącego zagrożenia rozwojem alkoholizmu i narkomanii, możliwych skutków i sposobów zapobiegania,
2. zwiększenie wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Łączna na temat rosnącego zagrożenia rozwojem uzależnień behawioralnych (np. hazard, pracoholizm, uzależnienie od telefonu, Internetu, gier komputerowych, zakupoholizmu i wielu innych),
3. wspieranie rozwoju programów i działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży,
4. upowszechnianie metod edukacji publicznej podnoszących wiedzę o szkodliwości nadużywania alkoholu i środków odurzających oraz możliwościach uzyskania wsparcia,
5. zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy oraz innych problemów społecznych, skierowanej w szczególności do uczniów szkół podstawowych i gimnazjum,
6. kształtowanie postaw prozdrowotnych,
7. zwiększenie ilości osób podejmujących leczenie we wczesnej fazie choroby alkoholowej,
8. ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież oraz ograniczenie szkód zdrowotno – społecznych wynikających z używania alkoholu i narkotyków,
9. tworzenie dla dzieci i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego,
10. szerszy dostęp do oferty pomocowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy domowej,
11. wzmacnianie kompetencji zawodowych realizatorów Gminnego Programu Profilaktyki,
12. zwiększenie skuteczności podejmowanych działań interwencyjnych i kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych,
13. realizacja działań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym,
14. wspieranie i udzielanie pomocy instytucjom i organizacjom prowadzącym działalność profilaktyczną.

ROZDZIAŁ IV

ZADANIA I SPOSÓB REALIZACJI CELÓW GMINNEGO PROGRAMU

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz narkotyków

- współpraca z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, asystentem rodziny, placówkami wsparcia dziennego, instytucjami ochrony zdrowia, prokuraturą, sądem, ośrodkami leczenia uzależnień,
- działalność Punktu Konsultacyjnego,
- opłacanie kosztów powołania biegłych sądowych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- koszty sądowe związane z opłacaniem wniosków w sprawie skierowania na leczenie odwykowe.

Na terenie Gminy Łączna działa Punkt Konsultacyjny, świadczący pomoc skierowaną w szczególności do osób:

1. uzależnionych od alkoholu i innych środków odurzających,
2. członków rodzin osób uzależnionych,
3. doświadczających przemocy,
4. stosujących przemoc.

Do zadań Punktu Konsultacyjnego należy w szczególności:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do korzystania z pomocy grup samopomocowych;
 - motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia;
 - udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym;
 - organizowanie warunków pierwszego kontaktu dla osób uzależnionych od narkotyków, prowadzenie działań motywujących do podjęcia terapii;
 - rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
 - inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
 - gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc rodzinie.
- Punkt Konsultacyjny nie prowadzi terapii. Psychoterapia osób uzależnionych udzielana jest wyłącznie przez placówki prowadzące działalność leczniczą.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- współpraca z policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, asystentem rodziny, placówkami wsparcia dziennego, instytucjami ochrony zdrowia, instytucjami oświaty, prokuraturą, sądem, ośrodkami leczenia uzależnień, instytucjami, które mogą pomóc rodzinie w rozwiązaniu jej problemów, głównie w zakresie interwencji wobec osób uzależnionych i współuzależnionych.
- gromadzenie i upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i innych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin.
- edukacja społeczna poprzez upowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych o problemie uzależnień oraz przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy, w tym obowiązujących procedur interwencyjno – pomocowych (broszury, ulotki, plakaty),
- organizowanie i finansowanie dla przedstawicieli służb i instytucji działających na rzecz ochrony rodzin przed przemocą szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące specyfiki zjawiska przemocy w rodzinie,

konsekwencji doznawania przemocy w rodzinie, funkcjonowania osób doznających przemocy i stosujących przemoc,

- organizowanie i finansowanie szkoleń i warsztatów przygotowujących do kontaktu z członkami rodzin z problemem alkoholowym, w których dochodzi do przemocy, w szczególności motywowania klientów do zmiany mającej na celu zatrzymanie przemocy i poprawę sytuacji w rodzinie,
- organizowanie i finansowanie szkoleń i konferencji dotyczących obowiązujących procedur, w tym procedury „Niebieskiej Karty”, zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie,
- włączanie się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy,
- prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy w rodzinie i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne,
- finansowanie poradnictwa i konsultacji prawnych osobom i rodzinom dotkniętym problemami związanymi z nadużywaniem alkoholu i innymi uzależnieniami oraz problemem przemocy w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- prowadzenie i dofinansowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych, skierowanych do dzieci i młodzieży, nauczycieli i rodziców,
- prezentacja programów profilaktycznych o tematyce uzależnień, dzieciom w wieku przedszkolnym, uczniom, radzie pedagogicznej i rodzicom, jako ilustracja działań profilaktycznych prowadzonych w danej szkole,
- wspieranie działań i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych,
- organizowanie w placówkach oświatowych konkursów i turniejów dla uczniów z zakresu wiedzy o uzależnieniach, przemocy w rodzinie i cyberprzemocy, uzależnieniach behawioralnych,
- realizacja środowiskowych programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży,
- realizacja programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- udział w ogólnopolskich profilaktycznych kampaniach edukacyjnych dotyczących promocji zdrowia, przeciwdziałaniu uzależnieniom i przemocy,
- podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, współpraca z Policją,
- organizowanie i finansowanie szkoleń dla przedstawicieli poszczególnych służb z zakresu komunikacji interpersonalnej i postępowania z klientami będącymi pod wpływem alkoholu,
- wspieranie edukacji osób pracujących zawodowo w systemie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy, poprzez prenumeratę lub zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji, materiałów multimedialnych,

- prowadzenie profilaktyki z zakresu przeciwdziałania narkomanii wśród dzieci i młodzieży, oraz osób dorosłych,
- prowadzenie profilaktyki z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym wśród dzieci i młodzieży, oraz osób dorosłych,
- organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- współpraca z Policją; organizowanie spotkań z dziećmi, młodzieżą oraz rodzicami,
- cykliczne badanie i systematyczne monitorowanie problematyki zagrożeń społecznych w gminie,
- podejmowanie działań edukacyjnych, organizowanie i dofinansowanie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów z asortymentem alkoholowym,
- upowszechnianie oraz wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań ryzykownych i czynniki chroniące, wspierające prawidłowy rozwój.
- edukacja zdrowotna, dostosowana do potrzeb różnych grup społeczeństwa, prowadzenie działań promujących zdrowy tryb życia.
- prowadzenie lokalnych kampanii informacyjnych, akcji edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci,
- prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne,
- organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, narkomanią lub przemocą, połączonego z elementami profilaktyki,
- finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, jako integralnego elementu programu profilaktycznego, uwzględniającego szeroki zakres zagadnień związanych ze zdrowym stylem życia,
- organizowanie i finansowanie szkoleń dla nauczycieli z zakresu profilaktyki,

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- współpraca z organizacjami, jednostkami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- wspieranie finansowe i organizacyjne instytucji oraz organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, prowadzących działalność dotyczącą profilaktyki uzależnień,
- współpraca z ośrodkami terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- współpraca z Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

- podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łącznej akcji kontrolnych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych, pod względem przestrzegania zasad wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w szczególności zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, osobom poniżej 18 roku życia oraz na kredyt lub pod zastaw,
- naruszenie zakazu reklamy i promocji alkoholu,
- występowanie członków Gminnej Komisji przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w stosunku do właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, nieprzestrzegających przepisów ustawy.

6. Finansowanie działań ze środków pochodzących ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

Ustawa z dnia 14 lutego 2020 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów (Dz.U.z 2020 r. poz. 1492, z późn. zm.), wprowadziła do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przepisy dotyczące opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, czyli tzw. małpek.

Opłaty wnoszone za sprzedaż takich napojów alkoholowych stanowią w wysokości:

- a) 50% dochód gmin, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych;
- b) 50% przychód Narodowego Funduszu Zdrowia (dalej NFZ).

Zgodnie z art. 93 ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Gmina przeznaczając te środki na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu. W dalszej kolejności opłaty mogą być przeznaczane na zadania wykraczające poza zakres gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, jednakże zadania te muszą mieć związek z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Działania rekomendowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom to:

- 1) finansowanie zadań gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.
- 2) finansowanie dostosowania świetlic do wymogów stawianych przez placówki wsparcia dziennego,
- 3) finansowanie izb wytrzeźwień,
- 4) finansowanie pobytu w noclegowniach osób w kryzysie bezdomności powodowanym problemami alkoholowymi,
- 5) finansowanie części oprzyrządowania i kamer monitoringu miejskiego służącego do monitorowania miejsc, gdzie występują szkody powodowane przez spożywanie alkoholu.

Działania wymienione w pkt. 2-5 to nie mogą być wpisane do gminnego programu. Wydatkowanie tych środków należałoby oprzeć na ustawie o samorządzie gminnym.

7. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łącznej.

Zasada wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łącznej:

1. Ustala się wynagrodzenie w wysokości 180,- zł brutto za udział w posiedzeniu Komisji, dla każdego jej członka.
2. Podstawę wypłaty wynagrodzenia dla członków Komisji, biorących udział w posiedzeniu Komisji, stanowi lista obecności, podpisana przez Przewodniczącego Komisji lub w przypadku nieobecności przez jego Zastępcę.
3. Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów delegacji za udział w szkoleniach i sprawach sądowych, których wnioskodawcą jest Komisja.

8. Wynagrodzenie dla Pełnomocnika Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii:

- Opracowanie corocznie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łączna,
- realizacja zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- prowadzenie spraw związanych z obsługą pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łącznej, przyjmowanie wniosków dotyczących podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych,
- przeprowadzenie analizy problemów związanych z uzależnieniami oraz sposobów ich rozwiązywania,
- sporządzanie sprawozdania merytorycznego i finansowego z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- organizowanie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla mieszkańców Gminy Łączna,
- współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, osobami fizycznymi, realizującymi zadania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, zapobiegania narkomanii oraz innych uzależnień, a także przemocy w rodzinie, współpraca z jednostkami oświatowymi z terenu gminy Łączna.

ROZDZIAŁ V**Plan finansowania zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na 2024 rok**

L.p	ZADANIE	Termin realizacji	Koszt realizacji
Przeciwdziałanie alkoholizmowi			
1.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje inne uzależnienie lub przemoc w rodzinie.	I-XII 2024r.	3000,-
2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	I-XII 2024r.	7000,-
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych	I-XII 2024r.	24 000,-
	Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, narkomanią lub przemocą, połączonego z elementami profilaktyki,	VI-VIII 2024r.	
4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	I-XII 2024r.	
5	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łącznej.	I-XII 2024r.	11 230,-

6.	Wynagrodzenie dla Pełnomocnika Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii	I-XII 2024r.	58 200,-
RAZEM			103 430,-
Przeciwdziałanie narkomanii			2 000,-
1.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,	I-XII 2024r.	
2.	udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,	I-XII 2024r.	
3.	prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo –wychowawczych i socjoterapeutycznych	I-XII 2024r.	
4.	wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,	I-XII 2024r.	
5.	pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego	I-XII 2024r.	
RAZEM			105 430,-